

Sondeckio jauja Žemaičių Kalvarijoje

Stasys Anglickis papasakojo 1988-11-13.
Užrašė Ričardas Pakalniškis

D. Mukienės nuotraukose – Povilas Šverebas, Adomas Butrimas ir Viktorija Daujotytė Žemaičių Kalvarijos „Žaliajame namelyje“ (įkūrė Konstantinas Bružas) ir „Žaliojo namelio“ ekspozicijos fragmentai

Žemaičių Kalvarijos miestelyje buvo tokia Sondeckio jauja. Gana didelė, stogas labai aukštas, į žemę įsirėmęs, šiaudinis. Kai įeini vidun, labai ervu: viename gale – didelis klojimas, kitame – džiovykla, vadinama pirtimi, kur žemaičiai džiovindavo ir kuldavo javus, vasarojū. Atlaidų metu privažiudavo daug jaunimo ne tik kalnus vaikščioti, bet ir pasišokti ar ką įdomesnio pamatyti. Jie tame klojime vis ką nors suorganizuodavo. Uždegdavo žibales lempas, suolus prie sienos sustumdavo ir tame klojime šokdavo, dūdų orkestrui grojant. Šitoj Sondeckio jaujoj man yra tekę matyti vaidinant Gogolio „Viršininką“. Tąsyk mieste radau skelbimą, kad iš Kauno atvažiavęs studentų teatras parodys spektaklį. Aš tada mokiausi Telšių mokytojų seminarijoje, labai domėjausi literatūra, tad nusipirkau bilietą ir nuėjau. Man pasirodė, kad ir vaidinimas, ir pastatymas buvo tiesiog nuostabus. Stebėjau su didžiausiu susižavėjimu. Patiko ir vaidyba, ir patys aktoriai. Scena buvo padaryta klojimo gale ant lentų, publika taip pat sėdėjo ant lentų. Viskas primityviai, bet pats veiksmas man pasirodė labai reikšmingas, puikus. Kitame gale, džiovykloje, buvo apsigyvenę artistai. Įėjau į pirtį. Ten, prie žibalinės lempos, sėdėjo artistai. Labai nustebau. Atsimenu, pamaniau, kad „Amerika pirtyje“ vaidina. Jau ir tą terminą buvau girdėjęs. Sondeckio jauja tada Žemaitijoje buvo plačiai žinoma. Jo šeimininkas Sondeckis buvo muziko Sauliaus Sondeckio senelis (jo tėvas tada gyveno Šiauliuose ir ėjo aukštas pareigas).